

Zadeva C-251/24

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

9. april 2024

Predložitveno sodišče:

Curtea de Apel București (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

28. februar 2024

Pritožnica:

Axpo Energy Romania SA

Nasprotni stranki v pritožbenem postopku:

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Guvernul României

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba, katere predmet sta primarno predlog za plačilo odškodnine za škodo, ki naj bi pritožnici, družbi Axpo Energy Romania SA, v letih 2022 in 2023 nastala zaradi plačila prispevka, ki ga je v sklad za energetske prehode vplačala iz naslova dejavnosti trgovanja, in s tem povezanih obresti, ter predlog za plačilo odškodnine za škodo, ki naj bi pritožnici nastala zaradi uporabe mehanizma za določitev zgornje meje cen zemeljskega plina in električne energije za končne odjemalce.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

V skladu s členom 267 PDEU se prosi za razlago členov 28, 30, 35, 101 in 102, člena 107(1) in člena 108(3) PDEU ter nekaterih določb Direktive 2019/944, Uredbe 2019/943, Uredbe 2022/1854 in Direktive 2006/112.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba določbe člena 3(1), (3) in (4) ter člena 9(2) Direktive (EU) 2019/944 v povezavi s členom 101(1) PDEU, v skladu s katerimi morajo države članice udeležencem na trgu električne energije zagotoviti enake konkurenčne in nediskriminatorne pogoje, razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica uvede dodatno davčno obveznost, kakršna je prispevek za dejavnost trgovanja, ki je v izredni uredbi vlade št. 27/2022 urejen različno, saj obveznost plačila tega prispevka velja le za določene udeležence, ki izvajajo transakcije na veleprodajnih trgih z električno energijo, kot so dobavitelji, ki opravljajo dejavnost trgovanja, ne pa tudi za druge skupine udeležencev, kot so proizvajalci električne in toplotne energije v soproizvodnji ter proizvajalci, katerih proizvodne zmogljivosti so začele obratovati po 1. aprilu 2022?
2. Ali je treba določbe členov 101 in 102 PDEU, v skladu s katerimi države članice ne smejo sprejeti ukrepov, ki preprečujejo, omejujejo ali izkrivljajo konkurenco na notranjem trgu oziroma omejujejo ali nadzorujejo proizvodnjo ali trge oziroma uvajajo neenake pogoje za primerljive posle z drugimi trgovinskimi partnerji, razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica uvede dodatno davčno obveznost, kakršna je prispevek za dejavnost trgovanja, ki je določen v izredni uredbi vlade št. 27/2022, v skladu s katero obveznost plačila tega prispevka velja le za določene udeležence, ki izvajajo transakcije na veleprodajnih trgih z električno energijo, kot so dobavitelji, ki opravljajo dejavnost trgovanja, ne pa tudi za druge skupine udeležencev, kot so proizvajalci električne in toplotne energije v soproizvodnji ter proizvajalci, katerih proizvodne zmogljivosti so začele obratovati po 1. aprilu 2022, zaradi česar so udeleženci, ki morajo plačati ta prispevek, postavljeni v podrejen konkurenčni položaj?
3. Ali je treba določbe členov 107(1) in 108(3) PDEU, v skladu s katerimi imajo države članice obveznost priglasitve državnih pomoči, razlagati tako, da nacionalna ureditev, kakršna je izredna uredba vlade št. 27/2022, ki ureja prispevek za dejavnost trgovanja, pomeni državno pomoč, ki je dodeljena udeležencem, oproščenim plačila tega prispevka, za katero velja obveznost priglasitve?
4. Ali je treba določbe člena 3, točke (a), (b), (h) in (p), ter člena 10(1), (4) in (5) Uredbe 2019/943 v povezavi z uvodnima izjavama 22 in 23 te uredbe, določbe člena 5(1), (3) in (4) Direktive 2019/944 ter določbe člena 8 Uredbe 2022/1854, ki urejajo načela za oblikovanje cen na veleprodajnem trgu električne energije, razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica uvede dodatno davčno obveznost, kakršna je prispevek za dejavnost trgovanja, ki ga ureja izredna uredba vlade št. 27/2022? Ali je mogoče pri razlagi teh določb šteti, da je tak prispevek sorazmeren v kontekstu, v katerem ne upošteva operativnih stroškov udeležencev na trgu, ki opravljajo dejavnost trgovanja? Ali je mogoče pri razlagi teh določb šteti, da tak prispevek ni diskriminatoren v kontekstu, v katerem velja le za določen del udeležencev na veleprodajnem trgu, ki se ukvarjajo z nakupom ali ponovno prodajo energije?

5. Ali je treba določbe členov 28, 30 in 35 PDEU, člena 3 Uredbe št. 2019/943 in člena 3 Direktive 2019/944, ki določajo prepoved uvedbe zakonodajnih ovir za čezmejni pretok električne energije med državami članicami, razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica uvede dodatno davčno obveznost, kakršna je prispevek za dejavnost trgovanja, ki ga ureja izredna uredba vlade št. 27/2022, v skladu s katero se je za izvoz v obdobju od 1. septembra do 16. decembra 2022 uporabljala strožja formula, v okviru katere se dobiček sploh ni upošteval, medtem ko se je za prodajo na domačem trgu upoštevala 2-odstotna teoretična stopnja dobička? Ali je treba pri razlagi navedenih določb šteti, da pravo Unije nasprotuje uvedbi takega prispevka, ki se od 16. decembra 2022 pobira le v primeru prodaje količin energije, namenjenih izvozu, ne pa tudi v primeru uvoza energije?

6. Ali določbe člena 401 Direktive 2006/112, ki državam članicam prepovedujejo, da poleg davka na dodano vrednost uvedejo tudi dajatve na promet oziroma prometne davke, nasprotujejo temu, da država članica za udeležence na trgu, ki opravljajo dejavnost trgovanja, uvede dodatno davčno obveznost, kakršna je prispevek za dejavnost trgovanja, ki ga ureja izredna uredba vlade št. 27/2022?

Navedene določbe prava Unije

Pogodba o delovanju Evropske unije: členi 28, 30, 35, 101, 102 in 107 ter člen 108(1) in (3)

Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU: členi 3(1), (3) in (4), 5(1), (3) in (4) ter 9(2)

Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije: uvodni izjavi 22 in 23, člen 3(a), (b), (h) in (p) ter člen 10(1), (4) in (5)

Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije: člen 8

Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost: uvodni izjavi 4 in 7 ter člen 401

Navedena sodna praksa Unije

Sodbe z dne 6. oktobra 1982, CILFIT/Ministère de Santé (283/81, Recueil, 1982, str. 3415, EU:C:1982:335); z dne 21. novembra 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi/Francija (C-354/90, Recueil, 1991, str. I-5505, EU:C:1991:440, točki 10 in 14); z dne 12. aprila 1994, Halliburton Services/ Staatssecretaris van Financiën (C-1/93, Recueil, 1994, str. I-1137, EU:C:1994:127, točka 15); z dne 15. julija 2004, Pearle in drugi (C-345/02,

Recueil 2004, str. I-7139, EU:C:2004:448, točke od 30 do 32); z dne 15. decembra 2005, Unicredito Italiano (C-148/04, Recueil, 2005, str. I-11137, EU:C:2005:774, točka 42); z dne 7. septembra 2006, Marrosu in Sardino (C-53/04, Recueil, 2006, str. I-7203, EU:C:2006:517, točka 54); z dne 5. oktobra 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Recueil, 2006, str. I-9957, EU:C:2006:644, točka 39); z dne 16. februarja 2012, Eon Aset Menidjunt (C-118/11, EU:C:2012:97, točka 76); z dne 25. februarja 2021, Novo Banco (C-712/19, EU:C:2021:137, točka 45); z dne 27. januarja 2022, Fondul Proprietatea (C-179/20, EU:C:2022:58, točki 84 in 85); z dne 7. aprila 2022, Autonome Provinz Bozen (C-102/21 in C-103/21, EU:C:2022:272, točki 58 in 59); sklepni predlogi generalne pravobranilke J. Kokott, predstavljeni 5. septembra 2013 v zadevi C-385/12, EU:C:2013:531, točka 89.

Navedene določbe nacionalnega prava

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (izredna uredba vlade št. 27/2022 o ukrepih, ki od 1. aprila 2022 do 31. marca 2023 veljajo za končne odjemalce na trgu električne energije in zemeljskega plina, ter o spremembi in dopolnitvi nekaterih zakonodajnih aktov, kakor je bila pozneje spremenjena in dopolnjena, v nadaljevanju: izredna uredba vlade št. 27/2022), potrjena z zakonom št. 206/2022: člen 15(1), (2) in (5), ki določa, da:

- se uvede poseben 80-odstotni davek, ki se v skladu s posebno metodologijo obračuna od dodatnih prihodkov proizvajalcev električne energije in zemeljskega plina;
- se ta davek ne obračuna od dodatnih prihodkov, ki jih ustvarijo proizvodne zmogljivosti, ki so začele obratovati po dnevu začetka veljavnosti te izredne uredbe, ter družbe, ki opravljajo javno službo oskrbe s toplotno energijo in električno energijo proizvajajo v soproizvodnji;
- je treba ta davek najpozneje do 25. dne v mesecu, ki sledi mesecu, za katerega ga je treba plačati, vplačati v državni proračun, in sicer na poseben račun za proračunske prihodke.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 27/2022, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr. 357/2022 (izredna uredba vlade št. 119/2022 o spremembi in dopolnitvi izredne uredbe vlade št. 27/2022 ter o spremembi in dopolnitvi nekaterih zakonodajnih aktov v energetske sektorju, kakor je bila potrjena z zakonom št. 357/2022, v nadaljevanju: izredna uredba vlade št. 119/2022): člen I, točka 13, o spremembi člena 15 izredne uredbe vlade št. 27/2022, ki v bistvu določa, da:

- se dajatev, ki je bila sprva uvedena na podlagi izredne uredbe vlade št. 27/2022, nadomesti s prispevkom v sklad za energetske prehod (v nadaljevanju: prispevek);
- morajo prispevek od 1. septembra 2022 plačati proizvajalci električne energije, združeni subjekti za proizvodnjo električne energije, trgovci, dobavitelji, ki opravljajo dejavnost trgovanja, in agregatorji, ki trgujejo s količinami električne energije in/ali zemeljskega plina na veleprodajnem trgu;
- se ta prispevek ne uporablja niti za proizvodne zmogljivosti, ki so začele obratovati po 1. septembru 2022, niti za podjetja, ki zagotavljajo javno službo oskrbe s toplotno energijo in električno energijo proizvajajo v soproizvodnji;
- morajo pogodbenice dvostranske pogodbe, ki jih na podlagi neposrednih pogajanj sklenejo na veleprodajnem trgu, v 2 delovnih dneh po njihovi sklenitvi priglasiti nacionalnemu regulativnemu organu za energetiko;
- mora prodajalec zadevni prispevek izračunati, predložiti njegov obračun in ga plačati vsak mesec, in sicer najpozneje do 25. dne v mesecu, ki sledi mesecu, za katerega ga je treba plačati;
- se ta prispevek (C) izračuna tako: $C = (P_{mt} - P_a) \times Q_t \times 100 \%$, pri čemer je Q_t = količina energije, ki se izvozi ali dobavi; P_{mt} = povprečna trgovalna cena energije na trgih za dan vnaprej, ki velja na dan pred izvedbo transakcije; P_a = nakupna cena.

Priloga št. 3 k izredni uredbi vlade št. 119/2022 (zdaj Priloga št. 6.1 k izredni uredbi vlade št. 27/2022) v bistvu določa, da:

- je treba prispevek določiti ob upoštevanju razlike med (a) tehtano povprečno mesečno prodajno ceno električne energije/zemeljskega plina, dobavljene(-ga) v referenčnem mesecu, in (b) tehtano povprečno mesečno nakupno ceno električne energije/zemeljskega plina, dobavljene(-ga) v referenčnem mesecu, povečano za 2-odstotni delež dobička;
- je treba pri izračunu dobavljene količine upoštevati vse količine, katerih dobava se opravi v referenčnem mesecu, ne glede na datum sklenitve pogodbe.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Pritožnica deluje na trgu električne energije in zemeljskega plina ter opravlja tako dejavnost dobave končnim odjemalcem kot tudi dejavnost trgovanja, to je nakupa in veleprodaje električne energije in zemeljskega plina na podlagi finančnih pogodb in/ali pogodb o fizični dobavi.
- 2 Pritožnica v okviru dejavnosti trgovanja, ki jo opravlja, na veleprodajnih trgih sklepa pogodbe o prodaji ali nakupu, na podlagi katerih trguje z električno

energijo in zemeljskim plinom, s čimer zagotavlja tudi potrebno likvidnost in stabilnost drugih udeležencev na energetske trgu, ki lahko energijo in zemeljski plin zaradi odprave morebitnih primanjkljajev ali zmanjšanja tveganj kupujejo od trgovcev.

- 3 Dejavnost trgovanja, ki jo opravlja pritožnica, udeležencem na trgu zagotavlja srednjeročno in dolgoročno zaščito pred nestanovitnostjo cen v sektorju energije. Pritožnica namreč na podlagi tržnih analiz in napovedi strokovnjakov sklepa kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne pogodbe za prodajo ali nakup znatnih količin električne energije, s čimer zagotavlja potrebno stabilnost tako za proizvajalce kot tudi za dobavitelje energije gospodinjskim odjemalcem, odjemalce električne energije na veleprodajnih trgih ali druge trgovce.
- 4 V zvezi z dejavnostjo dobave energije je treba navesti, da ta zajema prodajo električne energije ali zemeljskega plina končnim odjemalcem ter nakup energetskih proizvodov na veleprodajnih trgih, s katerimi se zagotavljajo količine, ki se nato dobavijo končnim odjemalcem.
- 5 Za pritožnico, ki ima status trgovca, se uporabljata izredni uredbi vlade št. 119/2022 in št. 27/2022, s katerima je Romunija uvedla ukrepe za varstvo končnih odjemalcev, saj je določila zgornjo mejo cen električne energije, ki se lahko zaračuna tem odjemalcem, obenem pa predpisala dodatne izredne davčne obveznosti za trgovce ter proizvajalce električne energije in zemeljskega plina.
- 6 Pritožnica s pritožbo, ki jo je 5. decembra 2022 vložila proti nasprotnima strankama v pritožbenem postopku, to sta Guvernul României (romunska vlada, Romunija) in Agenția Națională de Administrare Fiscală (nacionalna agencija davčne uprave, v nadaljevanju: ANAF), Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti, Romunija), ki je predložitveno sodišče v obravnavani zadevi, predlaga, naj:
 - nasprotnima strankama v pritožbenem postopku naloži plačilo odškodnine v znesku, ki je bil predhodno ocenjen na 8.983.755 romunskih levov (RON), za povrnitev škode, ki je pritožnici v letih 2022 in 2023 nastala oziroma za katero pritožnica trdi, da ji je nastala, zaradi plačila prispevka za dejavnost trgovanja, in plačilo zakonskih obresti na navedeni znesek;
 - nasprotnima strankama v pritožbenem postopku naloži povrnitev škode, ki je pritožnici v letih 2022 in 2023 nastala oziroma naj bi ji nastala zaradi uporabe mehanizma za določitev zgornje meje cen zemeljskega plina in električne energije za končne odjemalce;
 - pri Curtea Constituțională (ustavno sodišče, Romunija) vloži zahtevo za oceno ustavnosti nekaterih določb izredne uredbe vlade št. 27/2022;
 - razglasi ničnost Ordinul președintelui ANAF nr. 1635/2022 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea

impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă (sklep predsednika agencije ANAF št. 1635/2022 o spremembi in dopolnitvi sklepa predsednika agencije ANAF št. 587/2016 o potrditvi oblike in vsebine obrazcev, ki se uporabljajo za obračun davka in dajatev, za katere velja sistem obrnjene davčne obveznosti ali pri viru odtegnjenega davka, v nadaljevanju: sklep št. 1635/2022), saj gre, prvič, za akt sekundarne zakonodaje, ki je bil sprejet zaradi izvajanja domnevno neustavnih nacionalnih določb, in, drugič, za upravni akt, ki je bil sprejet v nasprotju s primarno nacionalno zakonodajo.

- 7 Nasprotni stranki sta v odgovorih na pritožbo navedli več ugovorov, v zvezi z vsebino pritožbe pa predlagali, naj se ta zavrne kot neutemeljena.
- 8 Pritožnica je v okviru tega postopka predložitvenemu sodišču predlagala, naj Sodišču predloži vprašanja za predhodno odločanje.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 9 *Pritožnica* trdi, da se uporabljajo nekatere določbe prava Unije in da uvedba obveznosti plačila prispevka pomeni tako kršitev določb Pogodbe DEU kot tudi kršitev določb uredb 2022/1854 in 2019/943 ter direktiv 2019/944 in 2006/112.
- 10 Trdi, da je bila zavezana k plačilu prispevka glede na dobiček, pri čemer njena dejavnost ni bila upoštevana v celoti, saj je morala v skladu z mehanizmom za določitev zgornje meje izkazovati tudi izgube, ker se v formuli za izračun prispevka niso upoštevale niti dejanske razmere na trgu niti pravila, ki veljajo za opravljanje dejavnosti trgovanja.
- 11 Pritožnica meni, da zadevni prispevek dejansko pomeni odvzem fiktivnega dobička, kar je imelo negativne posledice za njeno dejavnost, ker so se pri določitvi tega prispevka upoštevali le meseci, v katerih je ustvarila dobiček, ne pa tudi meseci, v katerih je poslovala z izgubo, in stroški, potrebni za opravljanje njene dejavnosti.
- 12 Ker naj bi se prispevek obračunal od vseh veleprodajnih transakcij, povezanih z dejavnostjo trgovanja, ne glede na to, kdaj so bile te transakcije dejansko sklenjene, naj bi imel retroaktivne učinke, kar naj bi bilo v nasprotju z načeloma pravne varnosti in predvidljivosti davčnih obveznosti. Večina veleprodajnih transakcij naj bi se namreč začela na podlagi terminskih (*forward*) pogodb, ki so bile sklenjene precej pred začetkom veljavnosti zadevnega prispevka, ko udeleženci na trgu niso mogli upoštevati učinkov tega prispevka.
- 13 Poleg tega naj bi uvedba pretiranih obveznosti, v skladu s katerimi je treba dvostranske transakcije na veleprodajnih trgih priglasiti v 2 dneh po njihovi izvedbi, in naložitev glob za kršitve, ki niso jasno opredeljene, v višini do 5 % prometa, pritožnico ovirali pri svobodnem in predvidljivem izvajanju gospodarske dejavnosti.

- 14 *Agencija ANAF* predlaga, naj se ugotovi, da predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki naj bi se predložil Sodišču, ni dopusten, pri čemer trdi, da se vsa vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavila pritožnica, nanašajo le na določbe izredne uredbe vlade št. 27/2022, ne pa na sklep št. 1635/2022, ki je predmet predloga za razglasitev ničnosti v obravnavani zadevi. Agencija ANAF meni, da želi pritožnica v resnici doseči, da bi Sodišče sprejelo odločbo, s katero bi predložitvenemu sodišču zagotovilo usmeritve za rešitev spora o glavni stvari, in da se vprašanja, ki jih je oblikovalo predložitveno sodišče, nanašajo izključno na posebne vidike zadeve, o kateri odloča, kar pomeni, da pogoji dopustnosti iz člena 267 PDEU niso izpolnjeni.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 15 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe potreben za rešitev obravnavane zadeve tako z vidika trditvev, ki jih je pritožnica navedla glede nezakonitosti prispevka, kot tudi z vidika učinkov, ki jih imajo določbe prava Unije na področju državnih pomoči, združljivosti zadevnega davka s temeljnimi svoboščinami, splošnimi načeli prava Unije in politikami na področju obdavčitve energije iz obnovljivih virov.
- 16 Predložitveno sodišče ob upoštevanju sodne prakse Sodišča (sodbi Marrosu in Sardino, točka 54, in Eon Aset Menidjunt, točka 76) in dejstva, da se v obravnavani zadevi prosi za razlago o skladnosti nekaterih nacionalnih določb in prakse nacionalnega organa z določbami in splošnimi načeli prava Unije, ugotavlja, da obstaja nesporna povezava s pravom Unije. Prav tako navaja, da vprašanja, ki jih je postavilo, še niso bila predmet predhodnega odločanja v podobni zadevi in da jih Sodišče še ni analiziralo, zato v skladu z merili, ki jih je Sodišče izoblikovalo v sodbi CILFIT/Ministère de Santé, ugotavlja, da pravilna uporaba prava Unije ni tako očitna, da ne dopušča nobenega razumnega dvoma glede rešitve postavljenih vprašanj.

(a) Prvo in drugo vprašanje

- 17 Po mnenju predložitvenega sodišča je razlaga Sodišča potrebna, da bi se ugotovilo, v kolikšni meri je prispevek, ki ga morajo plačati le določeni trgovci in dobavitelji, ki opravljajo dejavnosti trgovanja, združljiv s splošnima načeloma enakosti in prepovedi diskriminacije ter z obveznostjo držav članic, da udeležencem na trgu električne energije zagotovijo enake konkurenčne in nediskriminatorne pogoje. Načelo enakosti namreč pomeni, da je treba izključiti diskriminacijo in zagotoviti enako obravnavanje oseb, ki so v enakih in primerljivih položajih. Poleg tega se je hkrati z uporabo tega načela na ravni Unije izoblikovalo tudi načelo davčne nevtralnosti, v skladu s katerim države članice davčnih zavezancev ne smejo neupravičeno diskriminirati.
- 18 V skladu z navedenimi določbami prava Unije imajo države članice v tem posebnem okviru energetskega sektorja obveznost, da proizvajalcem električne

energije zagotovijo enake konkurenčne in nediskriminatorne pogoje (člen 3 Direktive 2019/944) ter da ne izkrivljajo konkurence s tem, da določene udeležence na trgu postavljajo v podrejen konkurenčni položaj.

- 19 Predložitveno sodišče ugotavlja, da pritožnica trdi, da je bilo v metodi za izračun prispevka za izvozne transakcije, ki se je uporabljala od 1. septembra do 16. decembra 2022, predvideno, da se dobiček v primeru izvoza energije na območje znotraj Unije sploh ne upošteva, medtem ko se je za nacionalne transakcije priznavala 2-odstotna teoretična stopnja dobička, zaradi česar naj bi na notranjem trgu Unije prišlo do očitnega izkrivljanja konkurence. Tako zmanjšanje dobička in konkurenčnosti naj bi se samovoljno uvedlo za trgovce in dobavitelje, ki opravljajo dejavnost trgovanja, čeprav ti subjekti niso edini udeleženci, ki opravljajo dejavnost nakupa/ponovne prodaje električne energije na trgih z energijo; enako dejavnost, ki se razlikuje od trgovanja z energijo, proizvedeno iz lastnih virov, naj bi namreč opravljali tudi proizvajalci energije, zlasti pa proizvajalci energije iz obnovljivih virov.
- 20 Poleg tega naj bi proizvodne zmogljivosti in proizvajalci, ki so bili izvzeti iz plačila prispevka, z vidika trgovanja z energijo na veleprodajnem trgu pridobili konkurenčno prednost pred vsemi ostalimi dobavitelji, ki tako kot pritožnica opravljajo dejavnost trgovanja.
- 21 Pritožnica prav tako navaja, da proizvajalci električne energije in družbe, ki opravljajo dejavnost trgovanja, delujejo na istih trgih na ravni Unije in/ali na nacionalni ravni ter da so zato konkurenti, ki so z vidika trgovanja z električno energijo v primerljivem položaju. Različno obravnavanje udeležencev, ki so v primerljivih položajih, naj bi torej privedlo do vzpostavitve selektivne in diskriminatorne ureditve ter posledično pomenilo omejevanje konkurence.
- 22 Predložitveno sodišče zato zlasti ob upoštevanju točke 15 sodbe *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën* meni, da je treba zadevo predložiti Sodišču, da bi se ugotovilo, ali akti prava Unije, ki urejajo načeli enakosti in prepovedi diskriminacije ter obveznost držav članic, da udeležencem na trgu z električno energijo zagotovijo enake konkurenčne in nediskriminatorne pogoje, nasprotujejo temu, da države članice uvedejo prispevek, katerega uporaba ni enotna, saj so določene skupine proizvajalcev izvzete iz obveznosti plačila takega prispevka.

(b) Tretje vprašanje

- 23 Predložitveno sodišče meni, da je to vprašanje potrebno, da bi se ugotovilo, v kolikšni meri zadevni prispevek pomeni državno pomoč, dodeljeno proizvajalcem električne energije, ki so izvzeti iz plačila tega prispevka, in ki jo je treba v skladu s členom 108(3) PDEU priglasiti Evropski komisiji.
- 24 Predložitveno sodišče poudarja, da v skladu s členom 108(2) PDEU sicer velja, da je presoja združljivosti državne pomoči z notranjim trgovom v izključni pristojnosti

Komisije (sodbi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* in drugi/Francija, točka 14, ter *Unicredito Italiano*, točka 42), vendar to ne spremeni dejstva, da so nacionalna sodišča pristojna za varovanje pravic posameznikov v primeru kršitve obveznosti predhodne priglasitve državnih pomoči Komisiji (sodba *Autonome Provinz Bozen*, točka 59) ter da so pristojna za razlago pojma državne pomoči in za ugotavljanje, ali ukrep, ki ga je sprejela država članica, pomeni državno pomoč (sodbi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* in drugi proti Franciji, točka 10, ter sodba *Transalpine Ölleitung in Österreich*, točka 39).

- 25 Predložitveno sodišče ob upoštevanju sodne prakse Sodišča prav tako poudarja, da lahko Sodišče na področju državnih pomoči predložitvenemu sodišču poda elemente razlage, s katerimi bo lahko ugotovilo, ali je mogoče nek nacionalni ukrep šteti za državno pomoč v smislu prava Unije (sodba *Fondul Proprietatea*, točka 84). Poleg tega velja, da ima prepoved izvajanja pomoči pred predhodno priglasitvijo te pomoči Komisiji in pred predhodno preučitvijo, ki jo mora Komisija izvesti v skladu s členom 108(3) PDEU, neposredni učinek (sodba *Pearle* in drugi, točke od 30 do 32).
- 26 Predložitveno sodišče ugotavlja, da to velja tudi v obravnavani zadevi, saj pritožnica trdi, da ukrep uvedbe prispevka pomeni državno pomoč, v zvezi s katero naj navedena obveznost priglasitve ne bi bila izpolnjena. V teh okoliščinah nacionalno sodišče sicer ni pristojno za presojo združljivosti pomoči z notranjim trgov, vendar mora vseeno ugotoviti nezakonnost zadevne pomoči, če ta v skladu s členom 108(3) PDEU ni bila priglašena, saj neposredni učinek navedene določbe zahteva, da se na ta način zagotovi varstvo pravic zadevne osebe.
- 27 Predložitveno sodišče zato meni, da je potrebna razlaga Sodišča v zvezi z merili za presojo morebitne državne pomoči, zlasti pa v zvezi z merilom selektivne prednosti, ki jo uvaja sporni ukrep, glede na to, da so bile določene skupine proizvajalcev električne energije izvzete iz plačila zadevnega prispevka.

(c) Četrto vprašanje

- 28 Predložitveno sodišče poudarja, da se v obravnavani zadevi postavlja vprašanje glede opredelitve zadevnega prispevka, v skladu s katero bi ta pomenil ukrep, ki privede do določitve prodajne cene ali omejitve svobode določanja prodajne cene, ki bi bila lahko v nasprotju z določbami Direktive 2019/944 ter uredb 2019/943 in 2022/1854, zlasti ob upoštevanju načela sorazmernosti, pogojev, na podlagi katerih je mogoče posegati v oblikovanje cen na veleprodajnem trgu, neobstoja ocene učinka in potrebnih ukrepov, ki so bili na ravni Unije sprejeti v okviru zvišanja cen energije.
- 29 Pritožnica navaja, da zadevni prispevek pomeni poseg v oblikovanje cen na prostem trgu, ki je v nasprotju z načeli iz Uredbe 2019/943, saj ne more privedi do stabilizacije cen, ampak, nasprotno, prispeva k destabilizaciji trga kot celote. Obenem naj bi zadevni prispevek očitno presegal omejitve, ki veljajo za posege v

cene za dobavo energije, ker naj bi se z njim (i) določile zgornje meje cen na veleprodajnem, ne pa na maloprodajnem trgu, (ii) posredno določile zgornje meje cen za negospodinjске odjemalce, s čimer naj bi bile presežene omejitve, ki jih dopušča Direktiva 2019/944, in (iii) na diskriminatoren način naložili dodatni stroški, saj naj bi morali ta prispevek plačati le dobavitelji in trgovci, ne pa vsi udeleženci na trgu, ki električno energijo kupujejo in ponovno prodajajo na veleprodajnem trgu.

- 30 Predložitveno sodišče glede na to, da pritožnica trdi, da je mehanizem za nadzor cen, ki se je vzpostavil z uvedbo prispevka, v nasprotju z Uredbo 2022/1854 in da presega omejitev iz te uredbe, saj naj bi šlo za ukrep, ki bi lahko spodkopal delovanje notranjega trga električne energije, ogrozil zanesljivost oskrbe z energijo in privedel do novega zvišanja cen, meni, da je razlaga Sodišča potrebna, da bi se ugotovilo, v kolikšni meri nacionalne določbe, ki urejajo zadevni prispevek, bistveno vplivajo na ravnanje na trgu in posegajo v svobodno oblikovanje cen, kot je predvideno v določbah Direktive 2019/944 ter uredb 2019/943 in 2022/1854.

(d) Peto vprašanje

- 31 Predložitveno sodišče poudarja, da se v obravnavani zadevi postavlja vprašanje, ali je mogoče zadevni prispevek opredeliti kot ukrep, ki pomeni neposredno omejevanje trgovine med državami članicami ali povzroča omejitve take trgovine z enakovrednim učinkom, ki bi lahko bile v nasprotju z navedenimi določbami prava Unije.
- 32 V skladu z izredno uredbo vlade št. 27/2022 se je namreč v obdobju od 1. septembra do 16. decembra 2022 za transakcije, sklenjene na nacionalni ravni, uporabljala drugačna obdavčitev kot za izvoz, saj je bila stopnja dobička od prodaje električne energije, namenjene izvozu ali dobavi znotraj Unije, z ozemlja Romunije v praksi odpravljena, ker se je od razlike med trgovalno ceno energije na trgih za dan vnaprej, ki velja na dan pred izvedbo transakcije, (ne pa med dejansko prodajno ceno) in nakupno ceno obračunal prispevek v višini 100 %. Ta metoda izračuna je v bistvu pomenila, da se dobiček pri izvozu energije v Unijo sploh ni upošteval, medtem ko se je za trgovino v Romuniji priznavala 2-odstotna teoretična stopnja dobička.
- 33 Čeprav je bila drugačna formula za izračun, ki se je uporabljala za izvoz, s 16. decembrom 2022 odpravljena, pa se je omejitev izvoza energije po tem datumu izvajala posredno, saj so bili za izvoz določeni veliko strožji pogoji poslovanja kot za uvoz: prispevek, katerega znesek je bil izredno visok, se namreč za uvoz električne energije ni več uporabljal, medtem ko je za izvoz energije veljala obveznost plačila davka na vsak znesek, ki je za 2 % presegal nakupno ceno energije, kar je pomenilo, da je za izvoz veljala omejitev z enakovrednim učinkom.

- 34 V tem okviru je treba pojasniti, ali so nacionalne določbe, ki urejajo zadevni prispevek, združljive s pravom Unije o prostem pretoku blaga.

(e) Šesto vprašanje

- 35 Predložitveno sodišče meni, da je razlaga Sodišča potrebna, da bi se ugotovilo, ali določbe člena 401 Direktive 2006/112 državam članicam omogočajo uvedbo prometnega davka, kakršen je zadevni prispevek, glede na to, da pri taki obdavčitvi niso upoštevani niti stroški, povezani z dejavnostjo trgovanja, niti dejansko ustvarjeni dobiček.
- 36 Predložitveno sodišče poudarja, da družbe, ki se ukvarjajo s trgovanjem, pri opravljanju svojih dejavnosti poleg stroška nakupa električne energije ali zemeljskega plina izkazujejo tudi znatne operative stroške, ki jih imajo zaradi zapletenosti trga z energijo (na primer stroške visoko usposobljenega osebja, stroške programske opreme, tarife in provizije za trgovanje na centraliziranih trgih, ki jih upravlja upravljavec trga z električno energijo in zemeljskim plinom, obrestne mere za stroške financiranja in tako dalje). Navedenih stroškov pa v skladu z določbami izredne uredbe vlade št. 27/2022, ki predpisujejo metodo za izračun prispevka, ni mogoče odbiti od davčne osnove.
- 37 V skladu s sodno prakso Sodišča namreč velja, da je to, da država članica ohrani ali uvede davke, dajatve in obremenitve, dovoljeno le, če teh ni mogoče enačiti s prometnim davkom (sodba *Novo Banco*, točka 45).